

Protokols Nr. 5

1. Padomes aprīlī un maijā
2. EK politikas dokumenti par ES tiesību aktu projektiem
 - 2.1. Sistēmā ESVIS-L saskaņoto COM tabulu apstiprināšana (12.- 16. nedēļas)
3. Dažādi
 - 3.1. Par ceļa izdevumu aplokšnes apstiprināšanu,
 - 3.2. Par nozaru ministriju specializēto atašeju termiņu noteikšanas kārtību.

Sēdi vada: A. Kurme, Ārlietu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās.

Sēdes locekļi:

M. Klismets, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
E. Stanga, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Z. Liepiņa, Ekonomikas ministrija
L. Stauvere, Ekonomikas ministrija
M. Rone, Ekonomikas ministrija
E. Šimiņa-Neverovska, Satiksmes ministrija
E. Nagle, Satiksmes ministrija
R. Alhimionoks, Aizsardzības ministrija
S. Catlaka, Kultūras ministrija
N. Kozuliņš, Labklājības ministrija
I. Irbe, Finanšu ministrija
E. Priedniece, Iekšlietu ministrija
A. Vahere-Abražune, Izglītības un zinātnes ministrija
B. Jurkevica, Izglītības un zinātnes ministrija
K. Pommere, Tieslietu ministrija
L. Jenča, Tieslietu ministrija
J. Briedis, Zemkopības ministrija
I. Baļčūne, Zemkopības ministrija
A. Takašovs, Veselības ministrija
I. Allika, Latvijas Banka

Klātesošie:

Ārlietu ministrija: M. Klīve, A. Stīpniece-Pundore, A. Mende, J. Kevišs-Petuško, R. Fedosejevs, A. Butāne, I. Ruņģe.

Citas institūcijas: I. Dēze – Saeimas Eiropas lietu komisija, M. M. Lūse – Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome; M. Sīmane – Pārresoru koordinācijas centrs, N. Preisa – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, E. Kresse – Latvijas pašvaldību savienība.

1. Padomes aprīlī un maijā**1.1. 19. aprīļa, 10. maija Ārlietu padomes un 18. maija Ārlietu padomes neformālā sanāksme**

Ziņo: ĀM/ A. Mende

ĀM informē, ka 19.04. sanāksmē ministri diskutēja par situāciju Etiopijā, ES-Ukrainas attiecībām, kā arī videokonferences formātā tikās ar Ukrainas ārlietu ministru Dmitro Kulebu (*Dmytro Kuleba*). Vairākas DV (arī LV) uzsvēra, ka ES jāsūta spēcīgs vēstījums Krievijai par to, ka tiešas militāras agresijas gadījumā tai jārēķinās ar nopietnām sekām, tostarp sankciju formā.

10.05. sanāksmē ministri diskutēja par ES sadarbību ar Rietumbalkāniem un pārrunāja Transatlantisko attiecību jautājumus, kā arī videokonferencē apmainījās ar viedokļiem ar ASV speciālo sūtni klimata jautājumos Dž. Keriju. 18.05. Ārlietu padomes neformālajā sanāksmē diskusija par notikumiem Tuvajos Austrumos.

1.2. 29. aprīļa Ārlietu ministru videokonference (attīstības sadarbība)

Ziņo: ĀM/ I. Ruņģe

ĀM informē, ka sanāksmē tika turpināta finanšu ministru 16. aprīļa diskusija par Eiropas finanšu arhitektūru attīstības sadarbībai. Diskusijas balstījās uz martā izplatīto ziņojumu par iespējamajiem scenārijiem finanšu arhitektūras uzlabošanai un uz Eiropas Komisijas nosauktiem četriem rīcības virzieniem, kas būtu jāpilnveido un jāstiprina esošajā finanšu arhitektūrā: ES īstenotās politikas stiprināšana; ciešāka koordinācija un iniciatīvas kopīgai sadarbībai; efektīvāka un iekļaujošāka finanšu struktūra; *Team Europe* zīmola atpazīšana un komunikācija. Latvija puda atbalstu esošās finanšu arhitektūras attīstības sadarbībai stiprināšanā un pilnveidošanā ar Komisijas izvirzītajiem četriem virzieniem. Latvija aicināja iesaistīt visus attīstības projektu īstenotājus, arī tos, kas nav nacionālās attīstības finanšu institūcijas, tādējādi nodrošinot iekļaujošu pieeju un ekspertīzes apmaiņu. Portugāles prezidentūra izstrādājusi Padomes secinājumu priekšlikumu par šo tēmu, kurus paredzēts apstiprināt maijā.

1.3. 07. - 08. maija Porto sociālais samits un neformālā Eiropadome

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

ĀM informē, ka Porto augsta līmeņa konferencē ES institūciju un dalībvalstu pārstāvji, sociālie partneri un nevalstiskā sektora pārstāvji diskutēja par Eiropas sociālās politikas programmu nākamajiem desmit gadiem. Konferencē tika panākta vienošanās par Eiropas Sociālā pīlāra rīcības plāna mērķiem 2030. gadam: vismaz 78% no pieaugušajiem (20 – 64) ir nodarbināti; vismaz 60% no pieaugušajiem katru gadu piedalās mācībās; par 15 miljoniem ir samazināts personu skaits, kas ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam.

Neformālajā Eiropadomē tika pieņemta Porto deklarācija, kurā pausta apņemšanās sekot sociālā pīlāra mērķu ieviešanai, sociālo un ekonomisko jautājumu konverģencei un demogrāfisko izaicinājumu risināšanai. ĀM informē, ka Eiropadomes ietvaros notika video tikšanās ar Indijas premjerministru. Tās laikā tika pieņemts ES- Indijas kopīgais paziņojums un panākta vienošanās atsākt sarunas par ES-Indijas Brīvās tirdzniecības nolīgumu.

1.4. 20. aprīļa, 11. maija Vispārējo lietu padomes; 17. maija neformālā Vispārējo lietu padome Koimbrā.

Ziņo: ĀM/ M. Klīve

ĀM informē, ka 20. aprīļa Vispārējo lietu padomē notika diskusija par tiesiskuma situāciju piecās dalībvalstīs: Vācijā, Īrijā, Grieķijā, Spānijā un Francijā. Diskusijas pamatā bija Komisijas 2020. gada ziņojums par tiesiskuma situāciju dalībvalstīs. Šobrīd uzsākta nākamā ziņojuma gatavošana. Tas būs par pamatu situācijas izvērtējumam Latvijā šī gada rudenī.

11. maija Vispārējo lietu padomes darba kārtībā skatīti jautājumi par Covid-19 ierobežošanas koordināciju, 25. maija ārkārtas Eiropadomes sagatavošana un konference par Eiropas nākotni, kas oficiāli tika atklāta 9. maijā un no 16. aprīļa darbojas daudzvalodu digitālā platforma, kurā katram ir iespēja piedalīties diskusijās, un kur tiek apkopoti Konferences ietvaros rīkoti pasākumi un to rezultāti. ĀM aicina ministriju pārstāvjus un sociālos partnerus iesaistīties šajās diskusijās un pasākumos. ĀM informē, ka dalībvalstu pārstāvji sanāksmē arī puda gandarījumu par vakcīnu ražošanas tempu uzlabošanu ES, kā arī puda apmierinātību par panākto līgumu ar Pfizer par vakcīnu piegādi 2022.- 2023.g.

ĀM informē, ka 17. maija neformālā Vispārējo lietu padome tika veltīta jaunai iniciatīvai – veidot ES tīklu stratēģiskās prognozēšanas jomā (*EU Foresight Network*). 2020. gada septembrī Komisija jau publicēja pirmo stratēģiskās prognozēšanas ziņojumu par ES izturētspēju. Šobrīd

diskusijas ir par EK pētījumu un kritērijiem/ rādītājiem, kā izvērtēt ES un dalībvalstu izturētspēju (*resilience dashboard*) 4 dimensijās – sociāli-ekonomiskajā, zaļajā, digitālajā un ģeopolitiskajā. Vasarā Komisija sola publiskot šo pētījumu ar kritērijiem un rādītājiem. Sanāksmē ministri diskutēja par Atvērto stratēģisko autonomiju saistībā ar šī gada EK stratēģiskās prognozēšanas ziņojumu (plānots jūlijā), kura tēma būs “ES Atvērtās stratēģiskās autonomijas uz 2040. gadu”.

1.5. 18. 05. ES kultūras un audiovizuālo lietu ministru sanāksme

Ziņo: KM/ S. Catlaka

KM informē, ka sanāksmē tika diskutēts par kultūras mantojuma saglabāšanai un aizsardzībai nepieciešamajām finansējuma iespējām, uzlabojot piekļuvi Eiropas kultūras mantojuma finansēšanas programmām un vienlaikus dažādojot finansējuma avotus un mehānismus. Latvija sanāksmē norādīja uz kultūras mantojuma būtisko nozīmi gan Eiropas kultūras identitātes pamatā, gan tā lomu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā, lai gan ieguvumi kultūras mantojuma jomā nereti ir novērojami tikai ilgtermiņā un tiem piemīt plašs nemateriāls raksturs. Tāpēc jo īpaši svarīgi, lai kultūras mantojuma saglabāšanai atvēlētais finansējums turpmākajos periodos neapsīktu. Latvija atzīmēja, ka ir nepieciešams radīt papildu mehānismus, kas veicina privātā sektora interesi ieguldīt kultūras mantojuma saglabāšanā, balstoties uz citu valstu labo praksi. Dalībvalstu viedokļi dalījās attiecībā uz Prezidentūras iniciatīvu veidot stratēģisku padomdevēju struktūru, tika norādīta nepieciešamība pēc ietekmes izvērtējuma un jau esošo struktūru pārskatīšanas. Sanāksmē Slovēnijas prezidentūra iepazīstināja ar savu programmu un plānu izstrādāt Padomes secinājumus par kvalitatīvu arhitektūru un Padomes secinājumus par Eiropas audiovizuālā un plašsaziņas līdzekļu satura pieejamību un konkurētspēju.

Nolemj: Pieņemt zināšanai ĀM un KM sniegto informāciju.

2. EK politikas dokumenti par ES tiesību aktu projektiem

Ziņo: ĀM/ A. Kurme

Nolemj: Apstiprināt sistēmā ESVIS-L saskaņotās COM tabulas

COM 12. nedēļa (23.03.-28.03.) saskaņota ESVIS-L sistēmā 16.04.2021.;

COM 13. nedēļa (29.03.-04.04.) saskaņota ESVIS-L sistēmā 23.04.2021.;

COM 14. nedēļa (05.04.-11.04.) saskaņota ESVIS-L sistēmā 30.04.2021.;

COM 15. nedēļa (12.04.-18.04.) saskaņota ESVIS-L sistēmā 07.05.2021.;

COM 16. nedēļa (19.04.-25.04.) saskaņota ESVIS-L sistēmā 14.05.2021.

3. Dažādi

3.1. Par ceļa izdevumiem braucieniem uz ES Padomes darba grupām 2022. – 2024. gadā.

Ziņo: ĀM/ A. Stīpniece-Pundore

ĀM informē, ka ceļa izdevumu aploksne Latvijas valsts iestāžu pārstāvju braucieniem uz ES Padomes sanāksmēm saskaņota ar visām ministrijām un iestādēm 30. aprīlī.

Nolemj: Apstiprināt ceļa izdevumu aploksni Latvijas valsts iestāžu pārstāvju braucieniem uz ES Padomes sanāksmēm 2022.-2024. gadā.

3.2. Par nozaru ministriju specializēto atašeju termiņu noteikšanas kārtību

Ziņo: ĀM/ I. Pundurs

Izsakās: ZM/ J. Briedis, EM/ Z. Liepiņa, SM/ E. Šimiņa-Neverovska, TM/ K. Pommere

ĀM informē, ka ĀM lēmumi par specializēto atašeju rotācijas termiņiem tiek pieņemti saskaņā ar Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu un pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 1423 (15.12.2009.) “Kārtība, kādā Saeimas, nozares ministrijas un Latvijas Bankas specializētie atašeji

uzsāk, pilda un izbeidz dienesta pienākumus diplomātiskajā un konsulārajā dienestā.” ĀM norāda, ka ĀM lēmumos tiek piemērota likuma norma ar iespēju pagarināt termiņu, taču vienlaikus lēmumu pieņemšanu saista ar ĀM ilggadējā praksē gūtajiem secinājumiem par efektīvu valsts pārstāvību. Termiņš dienesta vietā tiek noteikts tāpēc, lai diplomāts nezaudētu saikni ar savu valsti, kuru pārstāv. Šādi rīkojas visi diplomātiskie dienesti un citu valstu nozaru atašēji.

ZM norāda, ka pretēji līdzšinējai praksei bez paskaidrojumiem no Atestācijas komisijas ir saņēmušas noraidījumus uz lūgumu pagarināt esošo atašēju termiņu uz otru periodu. ZM norāda uz atšķirībām starp nozares atašēju un ĀM diplomātu rotācijām uzsverot ierobežoto nozaru kapacitāti ekspertu sagatavošanai rotācijām un biežo rotāciju ietekmi uz šo ekspertu darba kvalitāti. Nozaru ministrijās strādā nozares eksperti, kuri pēc būtības nav diplomāti. Nozaru ministrijās ir ļoti ierobežots personu skaits, kuri būtu gatavi kardināli izmainīt savu un savas ģimenes dzīvi, pārceļoties strādāt uz citu valsti. Otrajā periodā ministriju atašēji strādā vēl produktīvāk Latvijas interešu pārstāvēšanā, ir nodibinājuši kontaktus institūcijās un ir profesionāli par saviem jautājumiem. ZM norāda uz nozaru ministriju finansējuma piesaisti nozaru atašēju rotācijām un atzīmē, ka nozaru ministriju lēmumam jābūt noteicošajam lēmumos par specializēto atašēju dienesta termiņu piešķiršanu. ZM uzsver nozaru ministriju atbildību pieņemt lēmumu par kvalitatīvu LV interešu pārstāvību savas kompetences nozarē. ZM ierosina veikt izmaiņas MK noteikumos Nr. 1423., pilnvarojot nosūtītājinstitūcijas novērtēt pretendenta atbilstību attiecīgajam dienestam, un nosakot, ka ĀM saglabā funkcijas sagatavot pretendentu darbam diplomātiskajā un konsulārajā dienestā. ZM vēlas ĀM lēmumu pieņemšanas procesu caurspīdīgāku, piemēram, lēmumu pieņemšanas procesā pieaicinot konkrēta nozares ministrijas pārstāvjus. ZM sagaida konkrētu rīcību šo jautājumu sakārtošanā un gatavi risināt VS vai MK līmenī.

EM pievienojas ZM viedoklim, ka laiks un prakse pierāda, ka līdzšinējā kārtība ir visefektīvākā. Aicina ĀM nākt pretī, lai kopīgi rastu risinājumu.

SM aicina ĀM savlaicīgi informēt par jaunu pieeju šajos lēmumos, kā arī lūdz pēc iespējas ātrāk informēt par novērotajām problēmām, ja tādas ir konstatētas ar kādu no atašējiem, lai laikus varam risināt. SM piekrīt ZM viedoklim, ka specializētie atašēji ir nozares eksperti, kas uz atašēju pilnvaru termiņu ir diplomāti nevis diplomāti klasiskajā izpratnē, kā tie ir ārlietu dienestā. SM vērš uzmanību uz izaicinājumiem jaunu atašēju sagatavošanā un, ņemot vērā to specifiku, divi termiņi ir optimāls periods un SM nerunā par garāku, bet gan par līdz šim esošās ĀM pieejas saglabāšanu.

TM pievienojas, ka diskusija vajadzīga, jo ir sajūta, ka ĀM mainījusi līdzšinējo praksi. Nozares vēlas zināt pieejas maiņas iemeslu un lielāku pārredzamību, arī par pārstāvniecību vadītāju lēmumiem un noraidījumu iemeslus. TM norāda uz nozaru ministriju izaicinājumiem integrēt ekspertus pēc atgriešanās no rotācijas un straujāka ekspertu mainība šo problēmu tikai pastiprinās. TM atbalsta turpmāku diskusiju piemērotā formātā.

VARAM, ierakstot video-sanāksmes tērzētavā, norāda, ka vides jomā arī citās ES dalībvalstīs nozares atašēju divu un pat vairāku termiņu dienests ir samērā bieži izmantots.

ĀM nepiekrīt ZM viedoklim par specializēto atašēju statusu un uzsver, ka nozaru atašēji uz nosūtīšanas termiņa laiku kļūst par daļu no diplomātiskā dienesta un ir pakļauti vēstniekam, no kā izriet specializēto atašēju pienākumi, savstarpējā iedarbība ir svarīga. ĀM aicina nenovērtēt par zemu ĀM pieredzi ĀM ir gatava atbalstīt rotācijas jautājumos. Nepieciešams ĀM un nosūtītājinstitūcijām kopīgi izvērtēt atašēju darbu un tā rezultātu. ĀM lemlēmšanas tiesības nosaka likums un lēmumi tiek pieņemti likuma ietvarā. Kvantitatīvi pieņemtie lēmumi ir bijuši pozitīvi, ja likums to ir ļāvis. ĀM piekrīt, ka iemesliem jābūt saprotamiem, aicina pie tā strādāt, jo kopējais mērķis ir panākt, ka LV intereses ir maksimāli efektīvi pārstāvētas.

ZM aicina drīzu šī jautājuma izskatīšanu, piemēram, VS līmenī. ZM aicina ņemt vērā ZM argumentu, ka nozaru atašēji nav diplomāti.

Nolemj: Turpināt diskusiju VAS 9. jūnijā.

3.3. Nākamā VAS 9. jūnijā plkst. 15.00

VAS protokols saskaņots elektroniski ESVIS-L sistēmā 2021. gada. _____ jūnijā.

Ārlietu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās

A. Kurme

Protokolēja: G. Ērgle-Lāce
Ārlietu ministrijas Vispārējo un institucionālo
jautājumu nodaļas trešā sekretāre, tel. 67015966